

क्रं- ५२

संस्कृत .

ज्ञान .

(1)

पुस्तकालय संस्थापक डॉ. भास्कर शर्मणा या पुत्रस्य पुस्तकं वेदं पुरुषोत्तमशर्मणः ॥

॥ अथ व्रतं कोमुदीयः ॥ श्री ॥ ६ ॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(2)
व्रतको.
१

श्रीगणेशायनमः॥श्रीगुरुभ्योनमः॥अथव्रतोद्यापनालिख्यंते॥नत्वागणेशंसंतुष्ट्ये
शंकरेणवितन्यते॥मुरापुराणविख्यातव्रतोद्यापनिकौमुदी॥१॥तत्रतावत्सर्व
व्रतोपयोगितात्॥किंचिन्निर्णयादिलिख्यंते॥तत्रव्रतलक्षणं॥अभियुक्तव्र
तप्रसिद्धिविषयः॥संकल्पविशेषएवव्रतं॥तत्रव्रतकालमाह॥हेमाद्रोगार्थः॥
अस्तगेचगुरोश्चक्रेबालेवृद्धेमलिस्तुचे॥उद्यापनमुपारंभव्रतानानैवकारये
त्॥लल्लुः॥नीचस्थेवक्रसंस्थेयात्तरणगनेबालेवृद्धास्तगेवा॥नीचस्थःम
करस्थः॥देवीपुराणे॥सिंहसंस्थगुरुंशुक्रंसर्वारंभेषुवर्जयेत्॥वसिष्ठः॥सिंह
स्थेतुमघासंस्थगुरुंयत्नेनवर्जयेत्॥सिंहस्थगुरुवर्जनंनर्मदोत्तरभागेणवा॥
अन्यत्रतुसिंहांशकएववर्जः॥मकरस्थोगुरावपिसर्वेशुभकार्यवर्जं॥विशेषमा
हलल्लुः॥नर्मदापूर्वभागेतुशोणस्योत्तरदक्षिणे॥गंडक्याःपश्चिमभागेमकर

राम्
१

(2A)

स्तेनदोषभाक्॥ अगस्त्यो दये पित्रतानां ग्रहणविसर्गो न स्तः॥ नियतकालानितुम
वत्येव॥ अगस्त्यो दयकालश्चदिवोदासीये॥ उदेतियाम्या हरिसंक्रमाद्भवेः॥ एका
धिके विंशतिमेद्यगस्त्यः॥ ससप्तमेस्तं विष संक्रमात् प्रयाति गर्गा च्चदिभिरभ्यभा =
णि॥ व्रतारंभसमाप्ति तिथिं विशिनष्टि॥ हेमाद्रौ सत्यव्रतः॥ उदयास्ता तिथिर्याहि
नमवेदि नमध्यभाक्॥ सारवंडना व्रतानां स्यादारंभश्च समापनं॥ तद्यत्तिरिक्तो
यां आरवंडयां प्रारंभसमापने संपूर्णा तिथिमाह॥ रविः॥ यां तिथिं समुदेति अ
स्तं याति च सा संपूर्णा॥ तन्नद्रतोक्तकालव्यापिनी ग्राह्या वा॥ व्यतीपातादिसि
ध्ययोगमद्वादुष्टवासरादिरहिता तिथिः शुभकार्ये ग्राह्यं॥ ब्रह्मयामले॥ दिन
मद्वायदारत्रौ रात्रिभद्वायदो दिवा॥ नत्यान्या शुभकार्येषु प्राङ्गुरे वंपुरातना
इति॥ अथ व्रताधिकारिणः॥ ॥ स्कंदे॥ निजवर्णाश्रमाचारनिरतः शुध

(3)

व्रतकौ०

२

मानसः॥ अलुब्धसत्यवादी च सर्वभूतहिते रतः॥ श्रद्धावान्यापभीरुश्च मददंभविवर्जितः॥ अवेदनिदकोधीमानधिकारी व्रतादिषु॥ निजवर्णाश्रमाचारइत्यनेन च तुर्णिवर्णानां अधिकारो वगम्यते॥ अत्र स्त्रीणां मध्यधिकारः॥ भारते॥ मामुपाश्रित्य कौतेययेपिस्युः पापयोनयः॥ स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्रास्तेपियांति परांगतिमिति क्वचित्॥ स्त्रेणानामप्यधिकारः॥ हेमाद्रौ देवीपुराणे॥ ब्राह्मणो क्षत्रियो वैश्याश्चैस्त्रीभिर्महेश्वरः॥ पूजनीयो भक्तिमद्विस्त्रेणैरथैश्च मानवैरिति॥ सप्तर्षकायां स्त्रीणां भर्ता ज्ञाविना नाधिकारः॥ तथा च मदनरत्ने मार्कंडेयपुराणे॥ नारी खल्वननुज्ञाता भर्तापित्रोः कृतेन वा॥ निष्कलंतु भवेत्तस्यायत्करोति व्रतादिकमिति॥ भर्ता ज्ञया तु सर्वव्रतेषु अधिकारः॥ स्त्रीणां व्रतग्रहणे विशेषे हेमाद्रौ हरिवंशे स्नानचकार्यं॥ शिरसस्नाता फलमवाप्नुयादिति॥ असप्तर्षके स्त्रीणामपि व्र

राम्

२

(3A)

तादिषधिकारः॥तदुक्तंस्कांदे॥भर्तृहीनातुयानारीसंयताविजितेद्रिया॥ब्र
तादीनांतुसंकल्पदानंचस्वयमाहरेत्॥वेदिकंतांत्रिकंकर्मआचार्यद्वारतश्चरे
त्॥अथव्रतधर्माः॥भारते॥गृहीतोडुंबरपात्रंवारिपूर्णोडुडुसुरेवः॥उपवा
संतुगृहीयाद्यद्वासंकल्पयेदुधः॥पात्राभावेहस्तेनापिजलंगृहीत्वासंकल्प
येदिति॥अनंतरंकृत्यमाह॥मदनरत्नेदेवलः॥अभुक्त्वाप्रातराहारस्तात्वा
चम्यसमाहितः॥सूर्योयदेवताभ्यश्चनिवेद्यव्रतमाचरेत्॥अन्नप्राणव्रतमाच
रेदित्येवान्वयः॥अन्येषुपूर्वदिनेषुकमन्नंनक्तंवाकृत्वासायंसंध्योत्तरंव्रतंसंक
ल्पयेदित्याहुः॥सर्वव्रतेषुसामान्यधर्मः॥भविष्ये॥क्षमासत्यंदादानंशौच
मिंद्रियजिग्रहः॥देवपूजाग्निहवनंसंतोषंस्तेयवर्जनं॥सर्वव्रतेषुयंधर्मः॥सामा
न्योदशधर्मोस्मृतः॥देवलः॥ब्रह्मचर्यमाहिसंयमसत्यआमिषवर्जनं॥व्रतेष्वेतानि

(4)

व्रतको० चत्वारिंशत्तयानिनित्यशः॥ व्रताद्यारंभे वृद्धिश्चाधं कार्यं॥ तदाहशातातपः॥ तानिष्वापितृन्
श्राद्धे कर्म कुर्याद्यनंतरमिति॥ गृहीतव्रतनाशरणे दोषमाह॥ पूर्वव्रतं गृहीत्वा यो नाच
रेत्काममोहितः॥ जीवन्भवति चांडुलो मृतश्च नरकं व्रजेदिति॥ तत्प्रायश्चित्तमुक्तं
स्कंदे॥ क्रोधात्प्रमादात्क्षेमाद्वा व्रतभंगो भवेद्यदि॥ दिनत्रयं न भुंजीत मुंडनं शिरसो
थवा॥ प्रायश्चित्तमिदं कृत्वा पुनरेव व्रती भवेदिति॥ उपवासलक्षणमाह वसिष्ठः॥
उपवासः सवित्तेयः सर्वभोगविवर्जितमिति॥ निराहारो वा उपवासः उपवासेदंतथा
वनं काष्ठैर्निषिद्धं॥ तदभावे द्वादशगंडुषा कुर्यात्॥ तदुक्तं वसिष्ठेन॥ उपवासे तथा
श्राद्धे न कुर्यादंतथावनं॥ तदभावे तु गंडुषा कुर्याद्द्वादशैव हि॥ हारितापतित
पारवंडादिनास्ति कादिसंभाषणाश्लोलादिकं उपवासादिषु व्रतादिकेषु वर्जये

राम

३

(6A)

दिति॥ पतितदर्शने तु विलुपुणणे॥ तस्याव लोकात्सूर्यस्पर्शस्पर्शादिनास्नानमाचरेत्॥ अ
युतं शुचिपदं जपेत्॥ याज्ञवल्क्यः॥ यदि वाग्यमलोपस्यादृतदानक्रियादिषु॥ व्याहरेद्वैल
वं मंत्रं स्मरेद्वा विलुमव्ययं॥ धमः॥ मानसो नियमे लुप्ते स्मरेद्विलुमनामयमिति॥ बृहन्ना
रदीये॥ रजस्वला च चांडालं महाघातकिनं तथा॥ सूतिकापतितं चैव उच्छिष्टरजका
दिकं॥ धृतादिमध्ये शृणुयाद्यद्येषां ध्वनिः सुतमः॥ अष्टोत्तरसहस्रं तु जपेद्देवेदमातर
मिति॥ वेदमाता गायत्री॥ दक्षः॥ संध्याहोना शुचिर्नित्यमनर्हः सर्वकर्मसु॥ गौडनिबंधे
मार्कंडेयपुराणे॥ सूर्योदयं विना वेव तदानादिकः क्रम इति॥ क्रमः उपक्रमः॥ दो
गपरिशिष्टे॥ सदोषवीतिनासा व्यंसदा बलशिरवेन च॥ मार्कंडेयपुराणे॥ अधोवा
युसमुत्सर्गे प्रहासे अन्यभाषणे॥ मार्जारमूषकस्पर्शे आक्रुष्टे क्रोधसंभवे॥ निमित्तेषु
षु सर्वत्र कर्म कुर्वे न पश्येत्॥ मार्कंडेयपुराणे॥ शिरस्नातश्च कुर्वत्तदेवपित्र्यमथा

5
व्रतको०

ह्नि क मिति ॥ वायुपुराणे ॥ स्नातश्च दुर्बल स्नानसंध्यातर्पणादि जपहोमामरार्व
नं ॥ उपवासवता कार्ये सायं संध्यादुत्तिर्दिना ॥ आपस्तंबः ॥ त्रिमात्रस्तु प्रयोक्तव्यः कर्मा
रंभेषु सर्वशः ॥ त्रिमात्रः प्रणवः ॥ स्त्रीणां विशेषः ॥ पादौ ॥ गर्भिणीसुतिकादिश्च कुमा
रीचापि रोहिणी ॥ यदाशुधा तरायेन कारयेत्प्रयत्नास्वयमिति ॥ पूर्वसंकल्पितं च
व्रतं सन्नियतव्रतैः ॥ यत्केतव्यनरैः शुभदेवा र्चनविवर्जितमिति ॥ केन कारयेदि
त्यापेक्षायां पैठीनसिः ॥ भार्यापक्षे व्रतं कुर्याद्भार्यायाश्च पतिव्रतमिति ॥ वायु
पुराणे ॥ उपवासे त्वशक्तस्तु पुत्रादयश्च कारयेत् ॥ उपवासं प्रकुर्वीत पुण्यं श
तगुणं लभेत् ॥ नारी च पतिमुद्दिश्य एकादश्यामुपोषणे ॥ कृते तु ते फलं विप्राः स
मग्रं फलमाप्नुयुः ॥ एते प्रतिनिधयो न काम्ये ॥ संउनः ॥ काम्ये प्रतिनिधिर्नास्ति नि
त्यनैमिचित्तेषु वेत् ॥ काम्यप्युपक्रमादूर्ध्वं केचि ॥ प्रतिनिधिर्विदु रिति ॥ हवि

राम्

४

(5A)

का

ष्याणिकात्सायनः॥हविष्येषुयवामुख्यास्तदनुब्रीहयस्मृताः॥माषकोद्रवगौरादी
न्सर्वाभावेपिवर्जयेत्॥अग्निपुराणे॥त्रीहिषष्टिकमुद्गांश्चमाठरःसलिलं पयः॥श्या
मांश्चैवनीवारागोधूमायात्रतेहिताः॥कंदःसैधवसामुद्रपंचगव्येचसर्वधी॥प
योनुष्टतसारंचपनसाभ्रहरीतकी॥पिप्पलीजीरकंचैवनागरचैवात्तिणी॥कंद
लीलवणीधात्रीफल्गान्यमुडमैक्षवं॥अतैलपकंभुनयोहविष्याणेष्वक्षते॥मनुः॥
उत्संनानिपयःसोमोमांसयच्चानुपस्कृता॥अक्षरिल्लवणंचैवप्रकृत्याहविरुच्यते॥
अनुपस्कृतमपक्वं॥उपयुक्तवस्तूनित्रतादौलिरुच्यते॥आदित्यपुराणे॥सुवर्णं
रजतमुक्ताकाराजवर्तप्रवालकं॥पंचरत्नकमारव्यातं॥कनककुलिशंनीलं
पद्मरागंचमौक्तिकं॥एतानिवापंचरत्नानि॥कुलिशंहरिकं॥स्मृत्यंतरं॥अभावे
सर्वरत्नानांहेमसर्वत्रयोजयेदिति॥पल्लवाः॥ब्रह्मांडपुराणे॥अश्वत्थोडंबरपूक्ष
श्चूतन्यग्रोधपल्लवाः॥पंचगव्यंस्कांदे॥गोमूत्रं गौमयंक्षीरं दधिसपियथाक्रममि

(6)

प्रतकौ० ति॥पंचाम, तं॥ शिवधर्म॥ पंचाम, तंदधिक्षीरं सितामधुघृणुं नृपेति॥ कात्यायनः॥
५ आज्यक्षीरं मधु तथा मधुरत्रयमुत्तममिति॥ सर्वेष्वध्याद्ये दोगपरिशिष्टे॥ कुं
मांसी हरिद्रेते मुराशौ लय चंदनं॥ वचा चंपकमुस्तं च सर्वेष्वध्यादशस्म ताइति॥
तत्रैव॥ आपक्षीरं कुशाग्राणि दध्यक्षततिलास्तथा॥ यवः सिद्धार्थकाश्चेति द्युर्घो
ष्टंगप्रकीर्तिताइति॥ पंचरात्रे॥ राजसिपंचवर्णानि मंडलार्थं हिकारयेत्॥ शाली तं
डलजंशुं कुरं कौसं मसैंदरं॥ हरितालोद वंपी तं रुसं दग्धय वोद्भवं॥ राजसिपंच
पीतवर्णानि हरितं रुस्युगि ति॥ कौतुक सप्तमविष्ये॥ दूवीयवांकुरश्चैव वा
लकंश्चूतपल्लवाः॥ हरितादूयसिद्धार्थं शिवपत्रौरगलचः॥ कंकणेषधयश्चै
व कौतुकारव्यामवास्म ताइति॥ सप्तमदोमास्येः॥ गजाश्वरथ्यावल्मीकस
गमाहृदगोकुलात्॥ मदमानोयकुं मेषुप्रक्षिपे चत्वरदपि॥ सविष्ये॥ स्व

राम

५

(6A)

त

षोडशतं तामं आरुं कृतं तत्रैव च ॥ लीहं त्रपुस्तथासीसंधातवः सप्तकीर्तिता इति ॥ तत्रैव
 सप्तधा न्यानि ॥ यत्र गोधूमधान्यानि तिलाः कं गुस्तत्रैव च ॥ श्यामा कश्वण कश्वे
 वसप्तधान्यमुदाहृति ॥ कलशलक्षणं विष्णुधर्म ॥ हेमराजतताम्नाम्नमनया
 लक्षणां विताः ॥ पंचाशंगुलवेषु न्याडस्य धेषोदशंगुलाः ॥ द्वादशंगुलमूला
 स्युर्मुखमसंगुलं स वेदिति ॥ प्रातिमाद्रमं तस्मात्तं साविष्ये ॥ सोवर्णिराजती
 ताम्नी वक्ष्यामर्तिकीतया ॥ पिष्ट्वापिष्टकेषु शानिजविज्ञानुसारतः ॥ आमा
 धास्यलययं ता कर्तव्याशाठ्यवजितैः ॥ अंगुष्ठपर्वीदारभ्यवितस्यवधिकाम्
 ता इति ॥ मास्ये ॥ अनुक्तं सरव्याय तस्यां च तमष्टोत्तरं स्मृतं ॥ अष्टोविंशतिर
 शोवायथाशक्तिविधीयते ॥ ब्राह्मे ॥ यथाकवस्वसंपन्नो ग्राह्यं तदनुकारियत ॥
 यवानामिव गोधूमाग्नीहीणानिव शाक्यः ॥ आज्यंगव्यं अनारुणं सर्वं होमे
 विधीयते ॥ मंत्रं देवताया अभावे प्रजापति स्थितिः ॥ समस्त व्याहृतिभिर्म

(७)

व्रतकौ०

६

मंत्रः॥ शारुडे॥ प्रणवादिनमोतं च चतुर्थं तं च सप्तमं॥ देवताया स्वकं नाममूल
मंत्रः प्रकीर्तितः॥ इव्यप्रतिनिधिरुक्तो हेमाद्रो॥ दद्यात् लाभेपयः कार्यमध्वो
लाभे तथा गुडः॥ घृतहोमे गव्यं मुख्यात् तदलाभे माहिष्यं आज्यं च॥ तदला
भे तैलं॥ कौसं संसर्षपंचेति॥ कात्यायनः॥ अनंतर्गर्भकं साग्रं कौशं हि
दलमेव च॥ प्रादेवामात्रं विलेपं पवित्रं यत्र कुत्रचित्॥ अथेध्यापलाशा
श्वयं खदिररोहितोदुंबराणां॥ तदभावे कंठकवर्जं सर्ववनस्पतीनां
समिधो तव्यमग्नौ मैदाग्नौ अथ यवीत्यादि दोषदर्शनात्॥ न कुर्यादग्नि
धमनं पाणिभ्योर्पादिभिः क्वचित्॥ मुखेनैव धमेदग्नीयते वेदो विनिःसृ
ता इति॥ अथ धेयः॥ मविष्ये॥ अगुरुवंदनं मुस्तासिंहकं वृषणं तथा॥
समसागं तु कर्तव्यं धूपोयममं ताद्वयः॥ वृषणं कस्तूरी॥ सुवर्णादि

राम्

६

(7A)

मानं॥पंचगुंजात्मकोमाषः॥तेषोऽशकर्मः॥कर्मचतुष्टयंपलं॥धान्यमानं॥पलंच
कुटवप्ररुआढकोद्रोणएवच॥धान्यमानेतुबोधव्याक्रमशोमीचतुर्गुणाः॥
अन्यदपि॥पलद्वयंप्रसृतं तद्विगुणं कुडवं तच्चतुर्गुणं आढकः तच्चतुर्गुणं
द्रोणः॥द्रोणद्वयंकुंभेषोऽशद्रोणाः खारी इति॥हेमद्रव्यमानं॥यदार्थदर्शं॥
कर्मप्रमाणमाज्यंस्याद्युक्तिमात्रंपयःस्मृतं॥उक्तानिपंचगव्यानिशुक्ति
मात्राणिसाधुभिः॥तत्समंमधुदुग्धेनग्नासमात्रमुदाहृतं॥दधिप्रसृतमा
त्रंस्याल्लाजास्युर्मुष्टिसंमिता॥एशुकास्तत्प्रमाणास्युसक्तवोपितथावधिः॥
पलार्धंगुडमानंचशर्करापितथाविधा॥प्रासार्धमात्रमन्तानामिक्षुप
र्वप्रमाणकः॥एकंस्यात्त्रपुष्येचतथाधूपा॥दिकल्पयेत्॥मातुर्लिंगं
चतुःखंडंपनसंशधोक्तं॥अष्टजानारिकेरचचतुर्धाकदलीफलं॥

(8)

व्रतकौ०

७

ते

त्रिधाकृतं तथा बैल्वंकपिशंखंडितं द्विधा ॥ व्रीहयोमुष्टिमानास्युर्मुद्रामाषाय
वाप्तया ॥ तंडुलास्तु तदर्धं तु कौद्रवामुष्टिसमिताः ॥ लवंगशुक्तिमात्रं स्याद
मरीचाभ्येकविंशतिः ॥ खंडत्रयं तु मूलानां फलानां तत्प्रमाणतः ॥ अन्ये
षांग्रासमात्रं तु प्रसूतिः पयसस्येत ॥ अक्षतास्तु यवाः प्रोक्ता तंडुला व्रीह
यस्तथा ॥ एषां केषांचिद्ग्राणामप्यसंभवे आज्यं उपादेयं परं दुर्जम
तात् ॥ चंद्रचंदनकाष्ठीरकसूरीयस्तकर्दमात् ॥ फलोपसमिताने
तानुगुलंबदराच्छिवत् ॥ द्रव्यं सुवेणहोतव्यं पाणिना कठिणं हविः ॥
अथ क्रत्विवरणं ॥ पाद्ये ॥ बलाग्निहोत्रिणं विप्रं सरूपं च गुणान्वितं ॥ राम
सपत्नीकं च संपूज्य मूषयित्वा च मूषणैः ॥ पुरोहितं मुख्यतमं कृत्वा न्याश्र
तथार्विजः ॥ अहतां वरसंछना न्त्रग्विणः शुचिभूषिता न् ॥ अंगुलीय

राम

७

(४९)

कानिच तथा कर्णवेषाभ्रदापयेत् ॥ वस्त्रयुग्मंतथोष्णीषंकुंडले कंठभूषणं ॥ ए
तानि चैव सर्वाणि प्रारभे सर्व कर्मणां ॥ पुरोहिताय दत्वाथ क्रुत्विग्भ्यः संप्रदाप
येत् इति ॥ व्रतानामधुपर्कमाह ॥ विश्वामित्रः ॥ संपूज्य मधुपर्के ण क्रुत्वि
ग्भ्यः कर्म कारयेत् ॥ अपूज्य कारयेत् कर्म क्लिषे नैव युज्यते ॥ क्रुत्विक् सं
ख्यामाह ॥ हेमालंकारिणः कार्याः पंचविंशति सरव्याया ॥ दक्षिणोच
समं सर्वा नाचार्ये द्विगुणं स वेदिति ॥ ॥ अथ सर्वतोभद्रमंडलं ॥ ॥ स्का
दे ॥ प्रागुच्यते तारे रवाः कुर्यादेतान विंशतिः ॥ रवं उदुक्षिपदः कोणेः श्रं
खलापंचभिः पदैः ॥ एकादशपदावल्ली भद्रं तु नभिः पदैः ॥ चतुर्विंशत्य व
दावाधिपरिधि विंशतिः पदैः ॥ मध्ये षोडशभिः कोष्ठैः पद्ममष्टदलं स्म
तं ॥ श्वेतेंदुः श्रंखलाकृत्वा वल्ली नीलेन पूरयेत् ॥ मद्राकणासितावाधिप

(१)

व्रतको

८

रिपिः पीतवर्णकः ॥ बाह्यंतरदलाश्वेताकर्णिकापीतवर्णका ॥ परिध्यावे
ष्टितंपन्नं बाह्येसंतरजसमः ॥ तन्मध्येस्थापयेद्वाञ्छस्त्रायाश्चसुरासुरान् ॥
इतिसर्वतोभद्रं ॥ अथाष्टलिंगतोभद्रं ॥ आग्नेये ॥ चतुर्विंशतिराहोरेखाः
प्राग्दक्षिणायताः ॥ कोणेश्चरवलाः पंचपदावल्गुस्तपार्श्वतः ॥ पदैर्नवभिरा
होरेखाश्चतुर्भिर्लघुचरुं रवला ॥ लघुवल्गुः पदैः षड्भिस्ततोष्टादशभिः पदैः
॥ कृत्वालिंगानिवाद्यास्युद्भयोदशभिरंतरा ॥ ततोवीथीद्वयेनैवपीठं कु
र्याद्विचक्षणः ॥ तस्याः पदाः पंचपदाद्वाराण्यथितथैवच ॥ एकाशीतिपदं
मध्येपयंस्वस्तिकमिष्यते ॥ कोणेश्चरवलाः कार्यापदैस्त्रिभिरतः परं ॥
पदैश्चतुर्भिर्दिक्षुस्युर्भद्राण्येवांसमंततः ॥ एकादशपदावल्गुमध्येष्टदल
मालिरेवत् ॥ पञ्चनवपदं होत्रलिंगतोभद्रमुच्यते ॥ श्चरवलाः कृष्णवर्णेन

(9A)

वल्लीनीलेन पूरयेत् ॥ रक्तेन शृंगखलालघ्नीवल्लीपीतेन पूरयेत् ॥ लिंगानि कृत्स्नव
र्णानि श्वेतेनाप्यथवापिका ॥ पीठं सपादं श्वेतेन पीतेन द्वारपूरणं ॥ मध्येस्युः शृं
खलारक्तवल्लीनीलेन पूरयेत् ॥ मद्राणि पीतवर्णानि पीतापंकजकर्णिका ॥
दलानि श्वेतवर्णानि षड्द्विचित्राणि कारयेत् ॥ तिस्रोरेखा बहिः कार्यासित
रक्तासिताः क्रमोऽति ॥ ॥ अथ सप्तदशलिंगात्मकं ॥ लैंगे ॥ प्रागुदीच्यायता
रेखा षट्त्रिंशद्भिः प्रकल्पयेत् ॥ पदानि द्वादशशतं पंचविंशतिरेव च ॥ खंडे दुस्त्रिच
पदाकोणेशृंगखला षट्पदैः स्मृताः ॥ त्रयोदशपदावल्ली स्रं तु नवभिः प
दैः ॥ त्रयोदशपदावापिलिंगमष्टादशस्मृतं ॥ लिंगत्रयस्य पंचकौतुकोष्ठाः
सप्तदशेव तु ॥ पूजापंक्तिस्तु वित्तया परितः परिकल्पिता ॥ पूजापंत्यं
तरापंत्यकौष्ठाः द्वाशीतिसंख्याया ॥ परिधिः सप्तविंशत्यो मंडुलैरं

(10)

व्रतकौ०

९

ताराहयोः॥ परिध्यंतर ५ कोष्ठेषु सर्वतोभद्रमालिरेवेत् ॥ विशेषश्चात्र वि
तियोश्च खलाषट्पदा भवेत् ॥ त्रयोदश ~~पदा~~ पदाव ह्यु मद्रं तु भव
भिः पदैः ॥ पंचविंशत्यदावापि परिधिः शो उशात्मकः ॥ मध्ये न वचदं प
द्यं कर्णिका के सरान्वितं ॥ सत्वरजस्तमो वर्णो परितो मंडलस्य तु ॥ त्र
यः परिधयः कार्यास्तत्र द्वाराणि कारयेत् ॥ सितेन्दुः शंखला कृष्णा व ह्यु नी
लाप्रकीर्तिता ॥ मद्रं वै चारुणं नयं वापी स्याद्युत वर्णिका ॥ लिंगानि कृष्णव
र्णानि पार्श्वतोद्वादशैव तु ॥ परिधिः पीतवर्णस्यात्कमलं पंचवर्णिकं ॥
अथ चतुर्लिंगतो मद्रं ॥ ॥ लैंगे ॥ रेखास्तृष्टादश प्रोक्ताश्चतुर्लिंगसमु
द्रवे ॥ कोणिदुस्त्रिपदश्चेतस्त्रिपदैः कृष्णशंखलाः ॥ वल्ली सप्तपदानां लो
मद्रं रक्तं चतुष्पदं ॥ मद्रपार्श्वं महारुद्रं कृष्णमष्टादशैः पदैः ॥ शिवस्य पा

राम्

९

(10A)

श्वतो वापिकुर्यासं च पदासिता ॥ पदमेकं तथा पीतं स ॥ द्रवाप्योक्तमध्यमः ॥
शिरसि शृंखलायाश्च कुर्यात्पीतं पटत्रयं ॥ लिंगानां स्कंधतः कोष्ठाविंशतीरक्तव
र्णाकाः ॥ परिधिः पीतवर्णैस्तपदैः षोडशभिस्मृतः ॥ पदैस्तनवभिः पश्चात्तं प
दांसकर्णिकां ॥ ॥ अथैकलिंगतोपद्रं ॥ गोरीतिलके ॥ तिर्यगूर्ध्वगतारे रवाकार्या
स्त्रिंशत्स्रयोदश ॥ कोणेंदुस्त्रिपदः कार्यः पंखलास्त्रिपदास्मृता ॥ वल्लीतिष
ट्पदानीलापद्रं रक्तं प्रकल्पयेत् ॥ पदैर्द्वादशभिस्पष्टुत्तरे पूर्वदक्षिणे ॥ पश्चि
मायां महारुद्रमष्टाविंशतिकोष्टके ॥ लिंगपाश्वर्धेतथामूर्ध्नि अष्टौ कोष्ठाः स
पीतकाः ॥ लिंगमेकं तथा गौर्यास्त्रिस्त्रस्युरत्रमंडले ॥ पूजयेन्मंडलं चैतन्नस्य
गोरीप्रसीदतु ॥ ॥ अथमुद्राः ॥ तंत्रांतरे ॥ देवानानेन संतुष्टा सर्वदा संसु

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com